

A JÁTEKOSJOGOK KLUBFINANSZÍROZÁSI JELENTŐSÉGE HAZAI ÉS KÜLFÖLDI FUTBALLKLUBOK BESZÁMOLÓI ALAPJÁN

THE FINANCIAL SIGNIFICANCE OF PLAYER RIGHTS BASED ON THE FINANCIAL STATEMENTS OF HUNGARIAN AND INTERNATIONAL FOOTBALL CLUBS

Nagy Norbert, Bács Zoltán¹

¹Számviteli és Pénzügyi Intézet, Gazdaságtudományi Kar, Debreceni Egyetem, Magyarország

Kulcsszavak:

sportgazdaság,
játékosjogok,
sportfinanszírozás,
futball,
bevételek

Keywords:

sports economy,
players' rights,
sport financing,
football,
income

Összefoglalás

A futballpiac alakulását napjainkban nem kizárólag a pályán zajló események határozzák meg, hanem egyre inkább a játékospiaci tranzakciók is, amelyek gazdasági jelentősége az elmúlt években látványosan megnövekedett. Az átigazolások a futballklubok működésének kiemelt pénzügyi eseményei közé tartoznak, mivel a játékosjogok értékesítése, valamint azok számviteli kezelése alapvető szerepet játszik a klubok pénzügyi stratégiájában. Jelen tanulmány három különböző országban működő futballklub – az FTC Labdarúgó Zrt. (amely a magyar számviteli törvény szerint), valamint a Borussia Dortmund és a Juventus FC (amelyek IFRS alapján) készítik beszámolóikat – 2020 és 2024 közötti pénzügyi kimutatásait vizsgálja. Összehasonlító elemzés keretén belül keresi arra a választ, hogy a sportágba áramló, növekvő pénzmennyiség és a tranzferpiac általános felértékelődése hogyan tükröződik a klubok pénzügyi beszámolóiban. A kutatás célja, annak vizsgálata, hogy a játékosjogok értékesítéséből származó bevételek milyen mértékben és arányban járulnak hozzá a különböző országokban működő futballklubok összbevételeéhez, illetve kimutatható-e e bevételi komponens súlyának növekedése a 2020–2024 közötti időszakban. Az elemzés összehasonlító megközelítéssel értékeli a tranzferbevételek relatív jelentőségét a klubfinanszírozás rendszerében, és arra keresi a választ, hogy a játékospiaci aktivitás fokozódása miként jelenik meg a vizsgált klubok pénzügyi beszámolóiban, különösen a bevételi struktúrák átalakulásán keresztül.

Abstract

In contemporary football, the financial dynamics of clubs are increasingly influenced not only by on-field performance but also by player market transactions, which have gained significant economic importance in recent years. Transfers have become pivotal financial events for football clubs, with the sale of player rights playing a fundamental role in their revenue structures and financial strategies. This study examines the financial statements from 2020 to 2024 of three football clubs operating under different accounting standards: FTC Labdarúgó Zrt. (complying

with Hungarian accounting regulations), Borussia Dortmund KGaA, and Juventus Football Club S.p.A. (both adhering to IFRS). Through a comparative analysis, the research investigates the extent to which revenues from the sale of player rights contribute to the total income of these clubs and whether there is a discernible trend of increasing reliance on this revenue stream during the specified period. The study aims to elucidate how intensified activity in the player transfer market is reflected in the financial statements of these clubs, particularly concerning shifts in their revenue structures.

1. Bevezetés

A labdarúgás napjainkra túlnőtt a pusztán sporttevékenységen, és a globális gazdaság egyik jelentős szegmensévé vált, ahol a klubok pénzügyi fenntarthatósága egyre inkább függ a különböző bevételi források optimalizálásától. A modern futballklubok működését egyre inkább piaci logikák és bevételorientált stratégiák határozzák meg. E struktúrában belül a játékosjogok értékesítéséből származó bevételek – azaz a transzferbevételek – nem csupán eseti pénzügyi eseményekként jelennek meg, hanem számos esetben a klubfinanszírozás rendszeresen alkalmazott, stratégiai jelentőségű elemévé válnak. A transzferpiaci aktivitás erősödése, valamint a játékosjogok kereskedelmi értékének folyamatos felértékelődése szükségessé teszi ezen bevételek számviteli és pénzügyi súlyának elemzését a klubbeszámolók tükrében. A tanulmány célkitűzése annak vizsgálata, hogy a professzionális labdarúgásban az elmúlt évek során megfigyelhető átigazolási díjak intenzív növekedése miként tükröződik a kiválasztott futballklubok pénzügyi kimutatásaiban. Elemzésünk kiemelt figyelmet fordít a játékosjogok értékesítéséből származó bevételek volumenváltozására, valamint ezen bevételek arányának alakulására a klubok összbevételén belül. A kutatás célja annak feltárása, hogy a transzferbevételek növekedési üteme harmonizál-e a többi bevételi forrás alakulásával, vagy azokhoz képest dinamikusabb fejlődést mutat. E megközelítés lehetőséget ad annak értékelésére is, hogy a klubok pénzügyi struktúrájában megjelenő eltolódások milyen sportstratégiai irányultságokra – például játékosfejlesztésre épülő üzleti modellre, transzferorientált működésre vagy pénzügyi kényszerekből fakadó értékesítési kényszerre – utalnak. Az összehasonlító elemzés tárgyát a Juventus Football Club S.p.A., a Borussia Dortmund KGaA, valamint az FTC Labdarúgó Zrt., illetve ezen klubok éves beszámolóit, féléves jelentéseit képezték.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A sportgazdaságtan és a futball gazdasági szerepe

A 20. század második felében a globalizáció erősödése, a televízió elterjedése, a szabadidő növekedése és a fogyasztói szokások átalakulása mind hozzájárultak ahhoz, hogy a sport egyre inkább üzleti tevékenységgé váljon (András, 2011). A sport napjainkban túllépett saját intézményrendszerének, illetve a sporttársadalom és a sportszakma szűkebb keretein. Hatása egyre szélesebb körben érzékelhető, így megítélése már nem kizárólag a sport világán belül történik, hanem a gazdasági szféra, a piac szereplői részéről is figyelem irányul rá. Ennek hátterében az áll, hogy a sportgazdaság növekedési üteme az elmúlt években rendre meghaladta a nemzetgazdaságok átlagos fejlődési ütemét (Ács, 2015).

A sport már jóval több, mint kulturális vagy szórakoztató tevékenység: a globális gazdaság egyik dinamikusan növekvő, tőkevonzó és jelentős foglalkoztatást biztosító iparágává vált. Különösen az élsport szintjén figyelhető meg, hogy az egykori amatőr szabadidős tevékenységből mára egy professzionális, strukturált, iparszerűen működő gazdasági alágazat fejlődött ki. A sport professzionalizálódása és piacosodása új alapokra helyezte nemcsak a sportfogyasztást, hanem a sportvállalkozások működtetését is – lokális és globális szinten egyaránt (Downward et al., 2009).

A professzionális és médiában jól közvetíthető sportágak napjainkra a szórakoztatóipar integrált elemévé váltak, amelyek sajátos logika mentén működő, elkülönült piaci szegmenst alkotnak ezen iparágon belül.

A 2000-es évektől kezdődően a labdarúgás gazdasági szerepe globálisan új dimenzióba lépett, és a sportág a szórakoztatóipar egyik legdinamikusabban fejlődő szegmensévé vált. A professzionális futballklubok működése ekkortól egyre inkább a vállalati logikát követve szerveződött, és egyre több

klub vált részvénytársasággá, tőkepiaci szereplővé, illetve multinacionális márkává. A labdarúgás ma már nem csupán sporttevékenység, hanem a globális gazdaság egyik meghatározó ágazata, amely komplex vállalati struktúrákon keresztül működik, üzleti szempontból is. A futballklubok nem kizárólag sportszervezetek, hanem olyan gazdasági szereplők, amelyek működése pénzügyi mutatókkal, piaci értékekkel és üzleti modellekkel is leírható és értelmezhető (András, 2003).

A futball intézményrendszere és működésmódja szorosan integrálódott a piacgazdaság rendszerébe, amelyben a sportszakmai teljesítmény mellett a pénzügyi eredményesség és a kereskedelmi értékteremtés is kulcsfontosságúvá vált. A sportpiac ezen belül jelentős mértékben globalizálódott, a televíziós közvetítési jogdíjak, a nemzetközi szponzorációs együttműködések, valamint a játékosjog kereskedelem, átigazolások volumenének növekedése mind azt mutatják, hogy a futball gazdasági hatása messze túlmutat a pályán történő eseményeken.

A klubok bevételi struktúrája is átalakult: a mérkőzésjegy- és bérletértékesítés, a merchandising, a médiából származó jogdíjak és a szponzori konstrukciók komplex rendszerben működnek, gyakran kiegészülve nem futball-specifikus kereskedelmi tevékenységekkel és beruházási projektekkel. A hivatásos klubfutball egyes területeken már iparági szinten járul hozzá a GDP-hez és a foglalkoztatáshoz, különösen a nagy európai ligákban (B. Bába, 2017).

2.2. Bevételi források a labdarúgásban

András 2003-ban összefoglalta a hivatásos labdarúgó társaságok legfőbb üzleti bevételeit. Négy fő kategóriát állapított meg, melyek a következők:

- jegy- és bérletbevételek;
- játékos-értékesítés bevétele;
- közvetítési jogokból származó bevételek,
- kereskedelmi jogok bevétele: szponzori bevételek és merchandising-bevételek.

Havran 2017-ben azt a megállapítást tette, hogy labdarúgás és a játékospiac globalizáltsága erősödött, egyre fiatalabb korban és egyre nagyobb számban igazolnak külföldre labdarúgók. Ezáltal a labdarúgó klubok bevételei jelentősen nőttek, főleg a nemzetközi kupák népszerűségének erősödése miatt.

Bár az UEFA által minden évben kiadott pénzügyi benchmarking-jelentés, az UEFA európai klubfutball pénzügyi és befektetési környezetét bemutató jelentése (European Club Finance and Investment Landscape), a bevételcsoportok között külön nem mutatja ki a játékosjog értékesítéséből származó bevételek, ezek az összegek a vizsgált klubok jelentős hányadánál millió eurós összeget jelentenek. Bács 2022-es elemzése rámutat arra, hogy az európai klubfutball nemzetközi szinten stabil bevételnövekedést mutatott a 2017 és 2019 közötti időszakban, amelyben éves átlagban meghaladta a 7%-ot. A 2020-as üzleti év során a klubbevételek legnagyobb hányadát a közvetítési bevételek (34%), valamint a kereskedelmi és szponzorációs források (33%) tették ki, ami jól tükrözi a futballipar erősödő média- és márkaorientált jellegét nemzetközi viszonylatban.

Az UEFA (2021, 2022, 2023, 2024) a „core operations”-ra koncentrál, az üzemszerű működés (jegyértékesítés, kereskedelmi bevétel, TV-jogok, szponzori díjak stb.) alapján értékeli a klubok pénzügyi fenntarthatóságát, az átigazolásból származó bevételt nem tartja ismétlődő, piaci alapú tőkeműveletnek. Természetesen részletes leírást kaphatunk ezekből a jelentésekből az átigazolási díjakból származó bevételek kapcsán, csak nem tekinti fő kategóriának. A klubok pénzügyi beszámolójában szintén megtalálhatóak az erre vonatkozó adatok.

3. Anyag és Módszer

Kutatásunk során dokumentumelemzést alkalmaztunk, amelyben a Juventus Football Club S.p.A., a Borussia Dortmund KGaA és az FTC Labdarúgó Zrt. éves pénzügyi beszámolóit elemeztük. Az olasz és német klubok IFRS-alapú konszolidált pénzügyi kimutatásai, míg a magyar klub a számviteli törvény (Sztv.) előírásai szerint készült beszámolóit kerültek vizsgálatra. A Borussia Dortmund és a Juventus FC vizsgált beszámolóit a 2020/2021-es és 2023/2024-es sportszezonok közötti időszakra vonatkoznak, míg az FTC Labdarúgó Zrt. esetében az éves beszámolók adóévre vonatkozóan – 2020-tól 2024-ig – készültek és kerültek közzétételre, ezáltal az elemzés időbeli dimenziója is eltérő struktúrához igazodik az egyes kluboknál. A két IFRS szerinti beszámolót készítő

klub féléves jelentéseket is közzétesz, ami lehetővé tette az adatszolgáltatás évenkénti kétszeri vizsgálatát. Ez részletesebb összehasonlítást és a változások mélyebb elemzését tette lehetővé, míg az FTC esetében csak az éves, mérlegforduló napra vonatkozó adatokat tudtam elemezni. Bár az FTC mérlegfordulónapja eltér a külföldi klubokétól, a féléves jelentések révén mindhárom klub esetében lehetőség nyílt azonos időpontokra vonatkozó adatok összevetésére.

A beszámolók a klubok hivatalos honlapjain, az FTC esetében az e-beszámoló rendszerben is elérhetők. Az IFRS szerinti beszámolók kiegészítő mellékletei részletesebb információkat nyújtanak a játékosjogok értékesítéséből származó bevételekről, míg a magyar számviteli szabályozás szerinti beszámolók kevesebb erre irányuló részletet tartalmaznak (Beke, 2014). A vizsgálat alapjául szolgáló, 2020 és 2024 közötti időszakra vonatkozó pénzügyi adatokból saját szerkesztésű, strukturált adatbázist hoztunk létre. A Borussia Dortmund és a Juventus FC esetében a beszámolók euróban, helyenként ezer eurós bontásban álltak rendelkezésre, míg az FTC Labdarúgó Zrt. pénzügyi kimutatásai ezer forintban készültek. Az adatok közvetlen összehasonlíthatósága érdekében a hazai klub beszámolójában szereplő, kutatásunk szempontjából releváns értékeket, az adott év mérlegfordulónapján érvényes euró/forint (EUR/HUF) Magyar Nemzeti Bank középárfolyamon váltottuk át euróra. A dokumentumelemzés célja nem csupán a nominális értékek nyomon követése volt, hanem a mögöttes pénzügyi összefüggések feltárása. Vizsgáltuk a játékosjogok értékesítéséből származó bevételek volumenét és azok arányát a teljes bevételi struktúrában. Erre az értékre PRIR-ként hivatkozunk a továbbiakban, mint Players' Rights Income Ratio. A dokumentumelemzés célja az volt, hogy feltárja: e mutató alakulása milyen tendenciákat mutat a három vizsgált klub esetében, és milyen következtetések vonhatók le ebből a klubok bevételi struktúrájára, illetve sportstratégiai irányultságára vonatkozóan. A dokumentumelemzés alapján meghatározható, hogy a játékoseladások pénzügyi jelentősége milyen mértékben jelenik meg a klubok működésében.

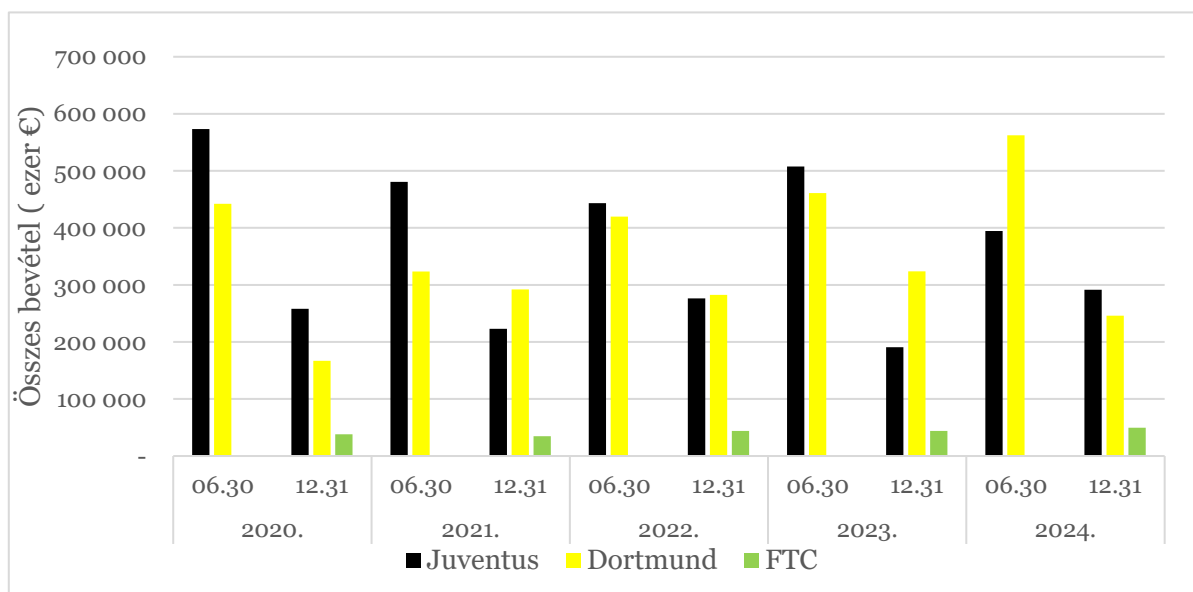
A fenti dokumentumelemzésen túl kiegészítő forrásként vizsgáltuk az UEFA által évente közzétett The European Club Finance and Investment Landscape Report - Az európai klubfutball pénzügyi és befektetési környezetének áttekintése - című jelentéssorozat vonatkozó kiadásait is. Ezek az elemzések átfogó európai szintű képet nyújtanak a klubfutball pénzügyi struktúráiról, tendenciáiról és működési mintázatairól. A jelentések segítettek a vizsgált klubok pénzügyi adatainak értelmezésében regionális kontextusban is – különös tekintettel a német, olasz és magyar klubmodell közötti eltérésekre. Az UEFA benchmarking-jelentések alapján megfigyelt európai trendekkel összevetve lehetőség nyílt az általunk feltárt jelenségek értelmezésére, valamint a kiugró értékek hátterének feltárására. Amennyiben az elemzett kluboknál rendellenes vagy markánsan eltérő mutatókat azonosítottunk, az UEFA adatai és értelmezési keretei sok esetben irányadó támpontot nyújtottak azok okainak megértéséhez, illetve részletesebb összehasonlító adatok feltárásához.

4. Eredmények

Elemzésünkben a Juventus Football Club S.p.A., a Borussia Dortmund KGaA, valamint az FTC Labdarúgó Zrt. játékosjogok értékesítéséből származó bevételeit vizsgáltuk, különös figyelmet fordítva azok nagyságára és az összbevételhez viszonyított arányukra. A vizsgálat célja az volt, hogy feltárjuk, milyen mértékben járulnak hozzá a játékoseladások a klubok bevételi struktúrájához, és milyen szerepet töltenek be a futballgazdálkodás pénzügyi oldalán, mint rendszeresen vagy stratégiaileg alkalmazott bevételi forrás.

4.1. Bevételi szerkezet és a játékosjogok értékesítésének szerepe

Az európai futballklubok 2010 és 2019 között jelentős, mintegy 80%-os bevételnövekedést értek el, miközben a nemzetközi kupaszereplésből származó bevételek még ennél is gyorsabban, 160%-kal emelkedtek. A 2024-től életbe lépő UEFA-klubverseny-reform várhatóan tovább erősíti ezt a trendet, elsősorban a kereskedelmi bevételek növekedésén keresztül (UEFA, 2021-2025). Az 1. ábra a Juventus, a Borussia Dortmund és az FTC összes bevételeinek alakulását szemlélteti 2020 és 2024 között, lehetőséget adva a klubok közötti nagyságrendi különbségek és időbeli változások vizsgálatára.

1. ábra: A Juventus, a Borussia Dortmund és az FTC összbevételének alakulása (2020–2024)

Forrás: Saját szerkesztés Juventus (2021-2025), Dortmund (2021-2025), FTC (2021-2025) alapján, 2025

Az ábrán jól érzékelhető, hogy a vizsgált időszak során a Juventus és a Borussia Dortmund összbevételei domináns szerepet töltenek be, ugyanakkor mértékük jelentős féléves és éves ingadozást mutat. A Juventus esetében a legmagasabb bevételi szint 2020 első félévében figyelhető meg, amelyet a COVID-19 járvány következtében bekövetkező visszaesés követett. A COVID-19 járvány jelentős jegy-, szponzorációs és kereskedelmi bevételkiesést okozott, miközben a klub a három év alatt mintegy 320 millió eurós veszteséget szenvedett el. A 2023/2024-es szezonban az UEFA-versenysorozatokról való kizárás további 50–60 millió eurós bevételcsökkenést eredményezett. Emellett a kereskedelmi bevételek visszaesését az új szponzorációs struktúrák és e-kereskedelmi átszervezések is erősítették. A folyamatban lévő jogi ügyek és a pénzügyi fair play követelményei pedig tovább nehezítették a klub gazdálkodását.

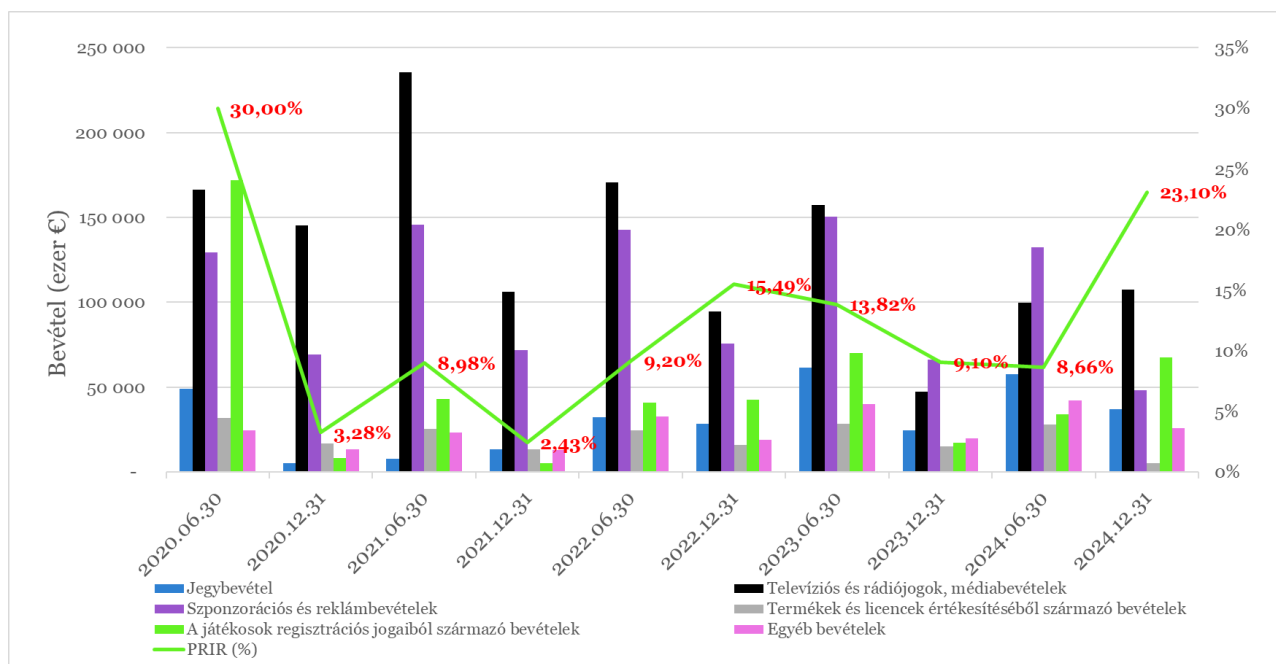
Ezzel szemben a Dortmund bevételei kiegyensúlyozottabb lefutást mutatnak, és 2024 második felére már meghaladják a Juventus értékeit. A Borussia Dortmund bevételei a 2020. decemberi mélypontot követően folyamatos növekedést mutattak, amit több, egymást erősítő tényező magyaráz. A 2023/2024-es szezonban a klub bejutott a Bajnokok Ligája döntőjébe, ami jelentős mértékben növelte a nemzetközi közvetítési jogdíjakból származó bevételeket (éves szinten +45,7 millió euró). A mérkőzésnap bevételek is emelkedtek, részben a COVID utáni stadionnyitások, részben a jegyárak inflációval arányos korrekciója miatt. A kereskedelmi bevételeket új szponzorációs együttműködések – például a Rheinmetall-lal kötött megállapodás – erősítették, amelyek összességében hozzájárultak a klub bevételi struktúrájának stabilizálásához és bővüléséhez.

Az FTC esetében a bevételi volumen jóval alacsonyabb, ugyanakkor a 2023–2024 közötti időszakban trendszerű növekedés figyelhető meg. Bár abszolút értékben továbbra is elmarad a másik két klubból, a pozitív irányú elmozdulás a klub pénzügyi kapacitásainak bővülésére utal.

4.1.1. Játékosjogok értékesítéséből származó bevételek a Juventus FC-nél

A Juventus bevételi szerkezetében 2020 és 2024 között a legnagyobb súlyt a televíziós és médiabevételek, valamint a szponzorációs és kereskedelmi jellegű bevételek képviselték. A jegybevételek 2020 második felében gyakorlatilag eltűntek a COVID-19 járvány miatt elrendelt zártkapus mérkőzések következtében, majd ezt követően fokozatosan tértek vissza, de a vizsgált időszak végéig sem arányaiban, sem összértékben nem érték el a pandémia előtti szintet.

A Juventus bevételszerkezetét és a PRIR érték változását a 2. ábra szemlélteti:

2. ábra: Players' rights income ratio a Juventus FC-nél

Forrás: Saját szerkesztés Juventus (2021-2025) alapján, 2025

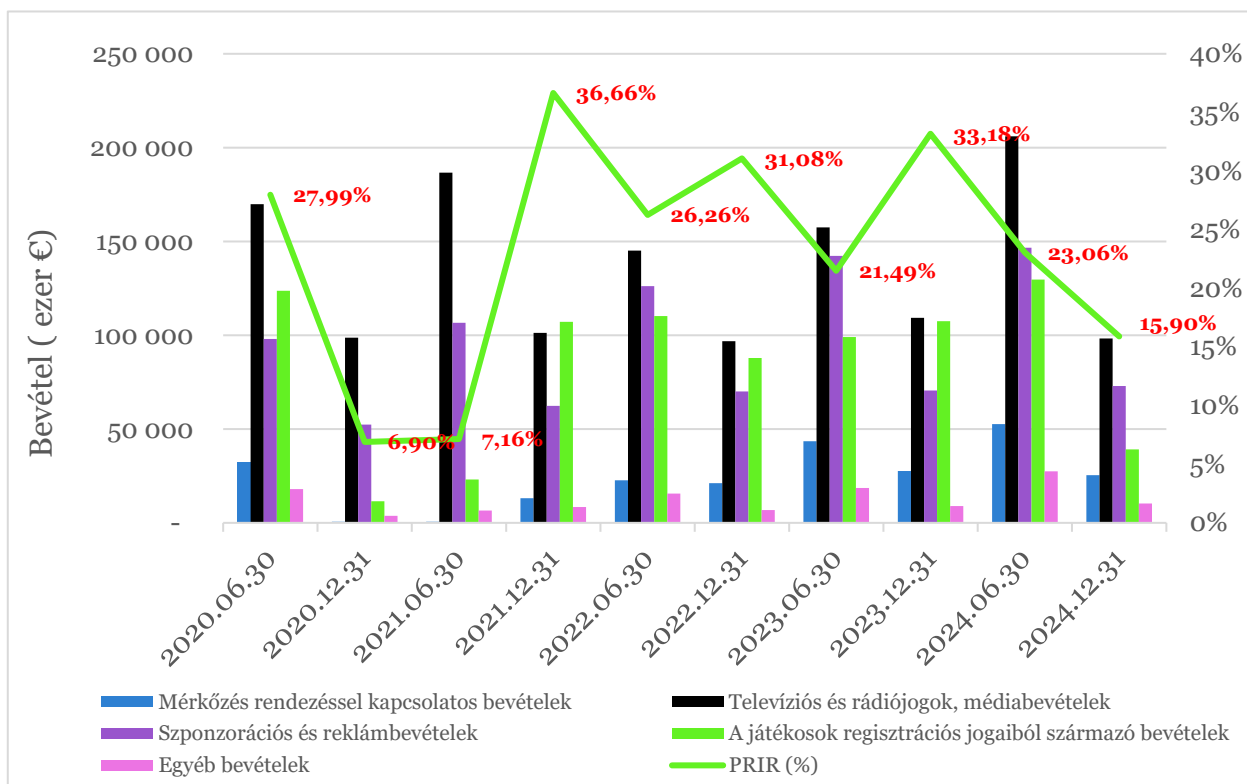
A játékosjogok értékesítéséből származó bevételek jelentős ingadozást mutatnak a vizsgált időszakban. A legmagasabb PRIR érték (30%) 2020 közepén jelentkezett, amit a következő félévben drasztikus visszaesés követett. A kiugró érték mögött több jelentős játékoseladás állt, mindenekelőtt Miralem Pjanić értékesítése, akit a klub 60 millió euróért (+5 millió euró bónusz) adott el az FC Barcelonának. További transzferbevételt jelentett Emre Can eladása a Borussia Dortmund számára 2020 februárjában.

Ezek a tranzakciók jelentős egyszeri bevételt biztosítottak a klub számára, és részben kompenzálták a COVID-19 miatt kieső jegy- és kereskedelmi bevételeket. A Juventus ebben az időszakban láthatóan tudatosan élt a játékoseladások lehetőségével, pénzügyi egyensúlyának megőrzése érdekében. A 2021 és 2022 közötti időszakban a játékosjogok értékesítéséből származó bevétel aránya viszonylag alacsony szinten stabilizálódott, azonban 2022 második felétől egyértelmű növekedési tendencia rajzolódik ki. A mutató 2024 végére elérte a 23,1%-ot - amely több kulcsjátékos – köztük Chiesa, Iling-Junior, Huijsen és Soulé – értékesítéséhez köthető -, ami arra utal, hogy a klub működésében ismét hangsúlyosabbá vált a játékoseladásokra épülő bevételi stratégia.

4.1.2. Játékosjogok értékesítéséből származó bevételek a Borussia Dortmundnál

Az UEFA éves pénzügyi jelentései szerint a játékoseladásokból származó bevételek az európai klubfutballban 2016 és 2022 között mintegy 50%-kal növekedtek, és a német Bundesliga klubjai a transzferpiaci bevételek egyik legaktívabb szereplőiként tartják pozíciójukat. A Borussia Dortmund működése különösen erősen épít erre a modellre: a klub az elmúlt években több ízben is jelentős bevételre tett szert fiatal játékosok piaci értéknövekedéséből fakadó értékesítés révén.

A Borussia Dortmund transzferbevételeit, valamint a klub PRIR mutatójának alakulását a 3. ábra szemlélteti.

3. ábra: Players' rights income ratio a Borussia Dortmundnál

Forrás: Saját szerkesztés Dortmund (2021-2025) alapján, 2025

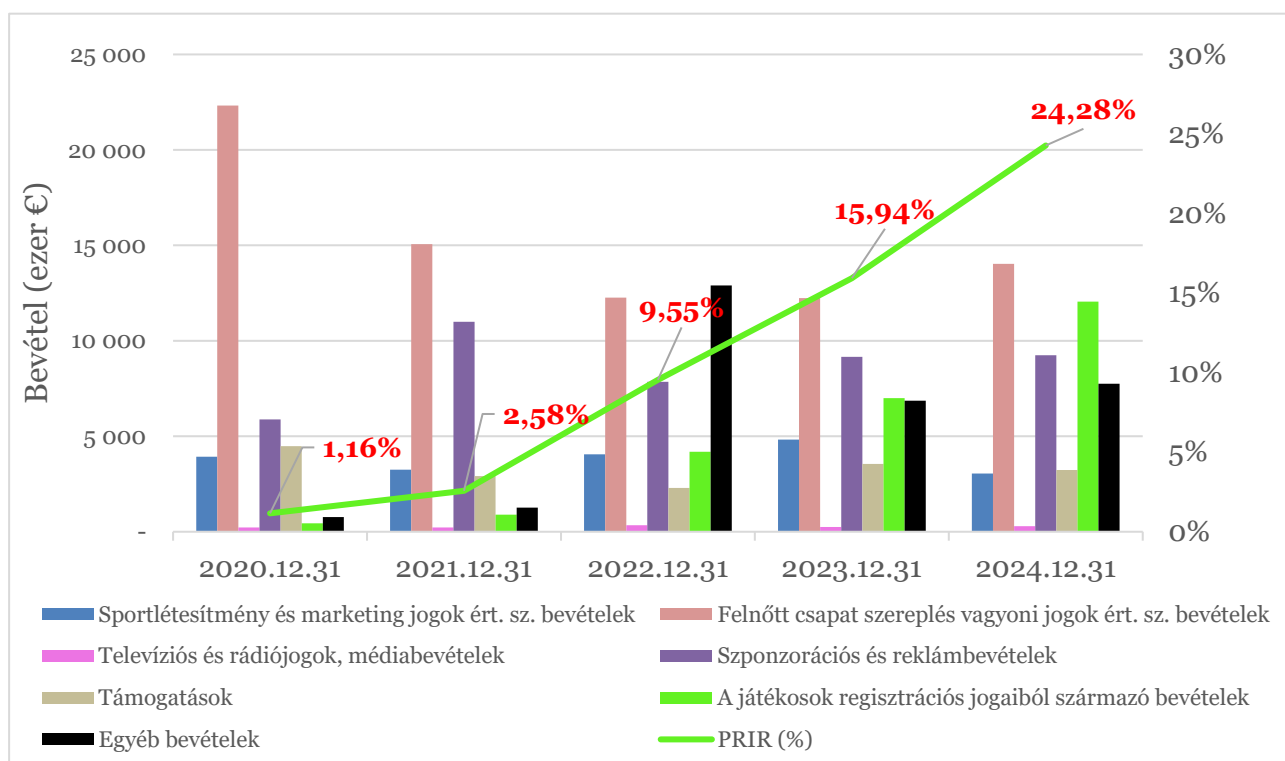
A Borussia Dortmund bevételi szerkezetének vizsgálata alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy a játékosjogok értékesítése nem eseti jelleggel, hanem tudatos, ciklikus stratégiai eszközként jelenik meg a klub gazdálkodásában. A játékoseladásokból származó bevétel aránya – azaz a PRIR mutató – az elmúlt években hullámzó, de jellemzően magas szinten mozgott: a kiemelkedő, 30% feletti értékek rendszeresen visszatértek. Ez a tendencia különösen figyelemre méltó a COVID utáni időszakban, amikor a Dortmund teljes bevételállománya számottevően növekedett, főként a nemzetközi szereplésből és kereskedelmi tevékenységből származó források bővülésének köszönhetően. Az UEFA Club Finance Report adatai szerint a német Bundesliga klubjai – és különösen a Borussia Dortmund – az európai klubpiacon a legaktívabb játékoseladók közé tartoznak. Az UEFA kimutatásai alapján a transferbevételek aránya Németországban jóval meghaladja a dél- és észak-európai országok átlagát, és a Dortmund esetében ez a működési modell hosszú távon is fenntarthatónak tűnik.

Ugyanakkor a PRIR időbeli alakulása arra is rámutat, hogy a transferbevételek relatív súlya érzékenyen reagál más bevételi komponensek – például a nemzetközi szereplésből származó jogdíjak vagy a kereskedelmi bevételek – változására. Erre példa a 2024 második félévi visszaesés, amikor a PRIR 15,9%-ra mérséklődött, annak ellenére, hogy a játékoseladások továbbra is jelen voltak. A csökkenés oka ebben az esetben nem a transferaktivitás visszaesése, hanem a Bajnokok Ligája-szereplésből és szponzori bővülésből eredő összbevétel-növekedés volt, amely statisztikailag háttérbe szorította a játékosjog-értékesítések arányát.

4.1.3. Játékosjogok értékesítéséből származó bevételek az FTC-nél

Az UEFA (2021-2025) kimutatása szerint 2024-ben Belgium és Magyarország volt az egyedüli két ország a top 20 bajnokság közül, amelyek átigazolási bevételi rekordot döntöttek az idei nyáron. Ez éles kontrasztban áll a múlt nyárral, amikor a top 20 bajnokságból 12 ország ért el új rekordot, ami aláhúzza, hogy a 2023-as nyár mennyire kivételes volt a játékosokat fejlesztő ligák számára.

A 4. ábra a FTC bevételeinek megoszlását, illetve a PRIR értéket mutatja be a vizsgált 2020-2024-es időszakra vonatkozóan:

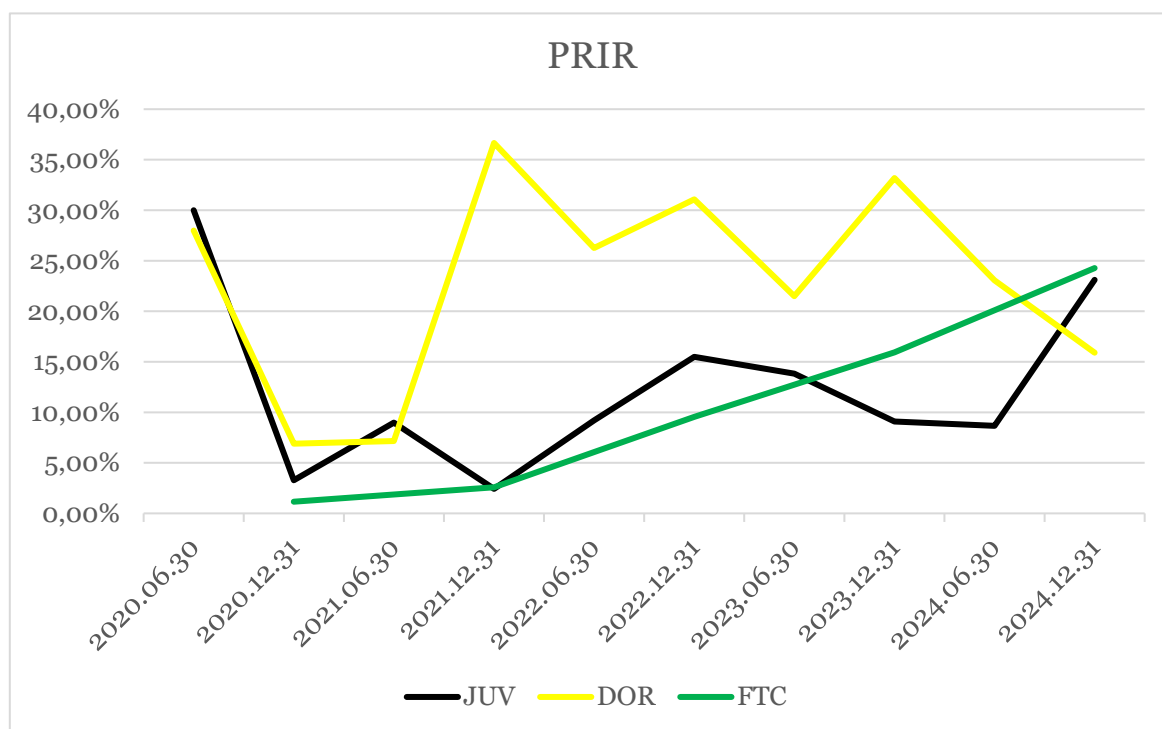
4. ábra: Players' rights income ratio az FTC-nél

Forrás: Saját szerkesztés FTC (2021-2025) alapján, 2025

Az FTC bevételi szerkezetében a vizsgált időszakban jól kirajzolódik egy sajátos szerkezet, amely érdemben eltér a nyugat-európai klubmodellektől. A legnagyobb részarányt a felnőtt csapat szerepléséhez kapcsolódó vagyoni jogok értékesítéséből származó bevételek képviselik, amelyek alatt elsősorban az UEFA- és MLSZ-kifizetések – például nemzetközi kupaszereplés után járó jogdíjak, prémiumok – jelentik. Ez a kategória 2020 és 2024 között folyamatosan domináns maradt. A bevételi szerkezet sajátos jellemzője az állami vagy intézményi eredetű támogatási források jelentős aránya, amelyek ebben a formában nem jellemzőek a nyugat-európai – különösen a német vagy olasz – klubfinanszírozási modellekben. A játékosjogok értékesítése ugyan kezdetben csak marginális szerepet játszott, a PRIR értéke azonban fokozatosan emelkedett: a 2020-as 1,16%-ról 2024 végére 24,28%-ra nőtt. E tendencia arra utal, hogy a klub egyre aktívabban vesz részt a transferpiacon, és a játékoseladásokból származó bevételek növekvő mértékben járulnak hozzá a klub működésének finanszírozásához. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy ez az emelkedés nem egy bevételi szerkezet-átalakulás következménye, hanem egy bővülő, nemzetközi expozícióval rendelkező működés velejárója. Az UEFA Club Licensing Benchmarking Report is megemlíti, hogy a közép-kelet-európai klubok – köztük az FTC – számára a transferbevételek a fenntarthatóság szempontjából egyre nagyobb jelentőséggel bírnak. Míg a támogatások és intézményi juttatások továbbra is meghatározóak maradtak, a játékoseladások arányának növekedése a klub stratégiai diverzifikációját jelzi a bevételi oldalon.

4.1.4. PRIR összehasonlítása a három vizsgált klub vonatkozásában

Az UEFA (2021-2025) riportja alapján a „Big5” ligák (Anglia, Spanyolország, Németország, Olaszország, Franciaország) összesen a 2022 nyári átigazolási szezon világszintű költségének 72%-áért, és az összes átigazolási bevétel 34%-áért feleltek. Ugyanakkor a Big5-ön kívüli európai klubok szerezték meg a világszintű átigazolási bevételek legnagyobb szeletét (44%), míg további 21% a nem európai klubokhoz került.

5. ábra: PRIR mutató alakulása a Juventus, Dortmund és FTC esetében (2020–2024)

Forrás: Saját szerkesztés Juventus (2021–2025), Dortmund(2021–2025), FTC (2021–2025) alapján, 2025

A játékosjogok értékesítéséből származó bevétel arányát tekintve a Borussia Dortmund mutatói 2020 és 2024 között jellemzően 25–36% közötti értékeket vettek fel, enyhe ciklikus ingadozással. A Juventus esetében a PRIR nagymértékben hullámzott, a legalacsonyabb érték 3% körül alakult, míg a csúcspont elérte a 30%-ot. Az FTC esetében e mutató stabil, lineáris növekedést mutatott: a 2020-as 1%-ról 2024 végére 24%-ig emelkedett, ami a transferbevételek pénzügyi szerepének fokozódását jelzi a klub bevételi szerkezetében.

5. Következtetések

A PRIR-mutató alakulása alapján jól elkülöníthető a három klub eltérő finanszírozási modellje. A Borussia Dortmund értékei tartósan magas szinten mozogtak (jellemzően 25–35%), ami egy érett, tudatosan transferorientált gazdálkodásra utalt. A játékoseladások itt stabil bevételi pillérként működnek, bár ciklikusan, de mégis rendszeresen. Ezzel szemben a Juventus esetében a PRIR erőteljes hullámzást mutatott, a csúcspontokat időszakos piaci vagy pénzügyi nyomás indukálta, így a játékosjogok értékesítése inkább alkalmi eszközként jelent meg. Az FTC-nél a kezdeti alacsony értékek után fokozatos, stabil emelkedés volt megfigyelhető, 2024-re egyre inkább megközelítette a nyugat-európai szinteket. Ez egyértelműen igazolja, hogy a játékosjogok értékesítési bevételként is egyre nagyobb súlyt képviselnek. A pénzügyi súlypontváltás tehát az FTC-nél egyértelműen kimutatható.

6. Összefoglalás

A tanulmány célja az volt, hogy feltárja, miként alakult a játékosjogok értékesítéséből származó bevételek aránya (PRIR) három eltérő hátterű futballklub pénzügyi szerkezetében 2020 és 2024 között. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a transferbevételek nem mutatnak egységes növekedési mintát a többi bevételi kategóriával összevetve, arányuk klubonként eltérő ütemben és stabilitással változott. A PRIR alakulása ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a játékoseladás nem pusztán pénzügyi eszközként értelmezhető, hanem stratégiai mutatóként is, amely tükrözi a klub

működési modelljét, piaci pozícióját és hosszú távú sportgazdasági orientációját. Ez megerősíti, hogy a transzferbevételek szerepe nem csupán gazdasági, hanem strukturális szinten is kulcsfontosságú tényezővé vált a modern klubfutballban.

Irodalomjegyzék

- [1] Ács, P. (2015): Sport és Gazdaság. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Pécs
- [2] András, K. (2003). Üzleti elemek a sportban, a labdarúgás példáján. Doktori Disszertáció. Budapest: BKÁE, Gazdálkodástani PhD-Program https://phd.lib.uni-corvinus.hu/150/1/andras_krisztina.pdf
- [3] András, K. (2011). Piacméretet növelni, de hogyan? – a hivatásos sport példáján. In Dragóner, I. & Györfi, J. (Eds.) Sportszakember továbbképzési konferencia sorozat III (pp. 27-32). Budapest: Nemzeti Sportszövetség
- [4] Bába, É. B. (2017). Magyar futballtársaságok szervezeti kérdései. Taylor, 9(2), 5–13. <https://www.iskolakultura.hu/index.php/taylor/article/view/13094>
- [5] Bács, B. A. (2022). Az európai nemzetközi klubfutball bevétel-termelő képességének összehasonlító elemzése, (2022) <https://ojs.lib.unideb.hu/economica/article/view/12612/11330>
- [6] Beke J. (2014): Nemzetközi számvitel, Akadémiai Kiadó, Budapest, 271 p.
- [7] Borussia Dortmund (2021,2022,2023,2024,2025): Annual financial report; Half-yearly financial report
- [8] Downward, P., Dawson, A., & Dejonghe, T. (2009). Sports economics. Routledge.
- [9] FTC Labdarúgó Zrt. (2021,2022,2023,2024,2025): Éves beszámoló
- [10] Havran, Z. (2017). A Játékosok Vásárlásának És Képzésének Jelentősége a Hivatásos Labdarúgásban: A Közép-Kelet-Európai És a Magyarországi Játékospiac Sajátosságai
- [11] Juventus FC (2021,2022,2023,2024,2025): Annual financial report; Half-yearly financial report
- [12] UEFA (2021,2022,2023,2024): European Club Finance and Investment Landscape Report